

Harhaanjohtavat markkinointikäytännöt

Euroopan parlamentin päätöslauselma 22. lokakuuta 2013 harhaanjohtavista markkinointikäytännöistä (2013/2122(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Yritysten suojaaminen harhaanjohtavilta markkinointikäytännöiltä ja direktiivin tehokas täytäntöönpano” (COM(2012)0702),
- ottaa huomioon 12. joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/114/EY harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta (kodifioitu toisinto)¹,
- ottaa huomioon 11. toukokuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä (”sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi”)²,
- ottaa huomioon 27. lokakuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä (”asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä”)³,
- ottaa huomioon 19. toukokuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/27/EY kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista⁴,
- ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2011 antamansa päätöslauselman harhaanjohtavista yrityshakemistoista⁵,
- ottaa huomioon 13. tammikuuta 2009 antamansa päätöslauselman sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2005/29/EY sekä harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta annetun direktiivin 2006/114/EY saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, täytäntöönpanosta ja voimaansaattamisesta⁶,
- ottaa huomioon 16. joulukuuta 2008 antamansa päätöslauselman yrityshakemistoyhtiöiden harhaanjohtavista käytännöistä⁷,

¹ EUVL L 376, 27.12.2006, s. 21.

² EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22.

³ EUVL L 364, 9.12.2004, s. 1.

⁴ EUVL L 166, 11.6.1998, s. 51.

⁵ EUVL C 380 E, 11.12.2012, s. 128.

⁶ EUVL C 46 E, 24.2.2010, s. 26.

⁷ EUVL C 45 E, 23.2.2010, s. 17.

- ottaa huomioon sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan teettämän tutkimuksen yrityshakemistoyhtiöiden harhaanjohtavista käytännöistä kuluttajien ja pk-yritysten suojaamista koskevan nykyisen ja tulevan sisämarkkinalainsäädännön yhteydessä¹,
 - ottaa huomioon 19. huhtikuuta 2013 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoluonnoksen komission tiedonannosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta ”Yritysten suojaaminen harhaanjohtavilta markkinointikäytännöiltä ja direktiivin tehokas täytäntöönpano – Harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta annetun direktiivin 2006/114/EY tarkistaminen” (COM(2012)0702)²,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
 - ottaa huomioon sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan mietinnön ja oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnon (A7-0311/2013),
- A. ottaa huomioon, että harhaanjohtavia markkinointikäytäntöjä voi olla monenlaisia ja että tunnetuimpia niistä ovat yrityshakemistot, maksulomakkeet, internetin verkkotunnuksia ja tavaramerkkisuojaaja koskevat huijaukset ja liiketoimintamahdollisuuksia, etätyöskentelyä tai äkkirikastumista lupaavat harhaanjohtavat käytännöt;
 - B. ottaa huomioon, että direktiivin 2006/114/EY soveltamisala liittyy harhaanjohtavaan ja vertailevaan mainontaan ja sen vaikutuksiin rehelliseen kilpailuun sisämarkkinoilla;
 - C. ottaa huomioon, että etenkin pk- ja mikroyritykset on suojattava paremmin ja tehokkailla toimilla harhaanjohtavilta käytännöiltä yritysten välisissä suhteissa, jotka eivät kuitenkaan kuulu direktiivin 2005/29/EY soveltamisalaan;
 - D. ottaa huomioon, että harhaanjohtavista markkinointikäytännöistä johtuvien taloudellisten tappioiden määrää EU:ssa ei tiedetä, mutta tiettyjen kansallisten tilastojen perusteella se voidaan arvioida miljardeiksi euroiksi vuosittain;
 - E. katsoo, että harhaanjohtavat markkinointikäytännöt aiheuttavat markkinahäiriöitä ja kilpailun vääristymiä, jotka heikentävät yritysten mahdollisuuksia tehdä tietoon perustuvia ja sen myötä tehokkaita valintoja;
 - F. ottaa huomioon, että pk-yritykset sekä erityisesti pien- ja mikroyritykset ovat harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen pääasiallisia uhreja, vaikka tällaiset yritykset ovat keskeisiä kasvun aikaansaajia Euroopassa; ottaa huomioon, että myös koulut, kirkot, sairaalat, kansalaisjärjestöt ja kunnat sekä muut viranomaiset joutuvat harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen kohteiksi;
 - G. toteaa ilmaiseensa toistuvasti huolensa harhaanjohtavista markkinointikäytännöistä, jotka ovat usein rajat ylittäviä, ja kehottaneensa komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan tiedotuksen lisäämiseksi sekä yhteistyön, valvonnan ja lainsäädännön tehostamiseksi;
 - H. ottaa huomioon, että harhaanjohtavilla markkinointikäytännöillä on kerrannaisvaikutuksia

¹ IP/A/IMCO/ST/2008-06.

² INT/675 – CES1233-2013_00_00_TRA_PA.

kuluttajiin, jotka joutuvat niiden takia maksamaan tavaroista ja palveluista enemmän;

- I. ottaa huomioon, että näistä käytännöistä ei yleensä tehdä ilmoitusta, koska harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen uhrit tuntevat usein häpeää ja jättävät ilmoittamatta tällaisista käytännöistä täytäntöönpanoviranomaisille tai suostuvat maksuvaatimuksiin; katsoo, että tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että viranomaiset helpottavat ilmoittamista ja kiinnittävät riittävästi huomiota tällaisiin tapauksiin;
- J. ottaa huomioon, että jäsenvaltiot ovat panneet direktiivit 2005/29/EY ja 2006/114/EY täytäntöön eri tavoin, mikä on johtanut merkittäviin eroihin näiden alojen kansallisten säännösten välillä; katsoo, että tällaiset erot pirstaloivat markkinoita ja luovat epävarmuutta yrityksiiä koskevien EU:n sääntöjen oikeudellisesta täytäntöönpanosta etenkin rajatylittävissä tapauksissa;
- K. ottaa huomioon, että epärehelliset myyjät käyttävät hyväksi eri jäsenvaltioissa suuresti vaihtelevaa yritysten suojelun tasoa ja että vain Itävallan ja Belgian lainsäädännössä on harhaanjohtavia yrityshakemistokäytäntöjä koskeva erityiskielto ja että Alankomaat valmistelee parhaillaan vastaavaa lakia;
- L. katsoo, että on olennaisen tärkeää soveltaa johdonmukaista lähestymistapaa niin, että löydetään tasapaino ennaltaehkäisyn ja rangaistuksen välillä; katsoo, että ellei ongelman käsittelyä varten ole selviä oikeudellisia säännöksiä, täytäntöönpanoviranomaiset epäröivät edelleen toimia;
- M. katsoo, että nykyisin epärehellisiä elinkeinonharjoittajia on hyvin vaikea jäljittää ja asettaa syytteeseen, koska ne lähettävät usein laskuja maasta toiseen siten, että niiden pankkitili on vielä kolmannessa maassa, mikä tekee myös rahansiirtojen jäljittämisestä vaikeaa;
- N. katsoo, että pk-yritysten ja erityisesti mikroyritysten on pienen kokonsa ja rajallisten resurssiensa vuoksi usein vaikea aloittaa yksin oikeustoimia toiselle lainkäyttöalueelle sijoittautuneita epärehellisiä elinkeinonharjoittajia vastaan;
- 1. suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon mutta korostaa, että tarvitaan lisätoimia erityisesti täytäntöönpanon alalla;
- 2. on erittäin huolestunut petollisten, harhaanjohtavien ja epäreilujen markkinointikäytäntöjen kielteisistä vaikutuksista talouskasvuun, erityisesti pk-yritysten osalta, ja rehelliseen kilpailuun sisämarkkinoilla erityisesti muita vähemmän kehittyneissä ja talouskriisin pahiten vaivaamissa jäsenvaltioissa;
- 3. pyytää komissiota tarkentamaan direktiivin 2006/114/EY soveltamisalaa yritysten suojaamiseksi paremmin harhaanjohtavilta markkinointikäytännöiltä;

Ennaltaehkäisy ja tiedottaminen

- 4. korostaa, että tarvitaan parempaa tiedonvaihtoa jäsenvaltioiden välillä; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita perustamaan tai osoittamaan kansallisen yhteyspisteen, jonne yritykset ja muut harhaanjohtavien käytäntöjen uhrit voivat ilmoittaa niistä ja josta ne saavat tietoa oikeudellisista ja muista muutoksenhakukeinoista sekä apua ja asiantuntemusta erilaisten petosten ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan; katsoo, että kussakin yhteyspisteessä olisi

ylläpidettävä tietokantaa kaikenlaisista harhaanjohtavista markkinointikäytännöistä helposti ymmärrettävin esimerkein; kehottaa komissiota varmistamaan, että sujuvaa tiedonvaihtoa kansallisista tietokannoista koordinoidaan muun muassa helpottamalla nopean hälytysjärjestelmän perustamista uusien käytäntöjen havaitsemiseksi ottaen samalla huomioon budjettirajoitukset;

5. katsoo, että kansallisten yhteyspisteiden olisi toimittava aktiivisesti tietojen jakamisessa viranomaisien, kansalaisten ja yritysten välillä ja että niiden olisi tehtävä yhteistyötä, jotta ne voisivat varoittaa toisiaan uusista harhaanjohtavista käytännöistä ja auttaa pk-yrityksiä ratkaisemaan rajatylittäviä riitoja antamalla petoksen uhreiksi joutuneille yrityksille tietoa oikeudellisista ja muista muutoksenhakukeinoista; katsoo, että kansallisten yhteyspisteiden olisi raportoitava yleiset havaintonsa säännöllisesti asianomaisen jäsenvaltion kansalaisille;
6. kehottaa kansallisia ja kansainvälisiä yritysjärjestöjä sekä erityisesti pk-yritysten järjestöjä tekemään tiiviisti yhteistyötä kansallisten yhteyspisteiden kanssa; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti myös julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön;
7. tukee komission aietta tutkia mahdollisuutta ottaa käyttöön vahvistettujen kriteerien perusteella EU:n laajuinen musta lista harhaanjohtavista markkinointikäytännöistä ja mahdollisuuksien mukaan yrityksistä, jotka on toistuvasti tuomittu tällaisista käytännöistä; suosittaa, että tällaisen mustan listan olisi oltava kattava ja yhdenmukainen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevassa direktiivissä määritellyn mustan listan kanssa ja sen olisi sisällettävä selkeät määritelmät harhaanjohtavista markkinointikäytännöistä;
8. kehottaa Europolia toimimaan aktiivisemmin tämäntyyppisten petosten torjumiseksi keräämällä tietoa harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen rajatylittävistä muodoista ja analysoimalla niitä harjoittavien yritysten taustarakenteita ja lisäksi tarjoamaan mekanismeja nopeaan ajantasaiseen tiedonvaihtoon näistä käytännöistä ja rakenteista kansallisten täytäntöönpanoviranomaisten kesken;
9. korostaa, että kansallisten täytäntöönpanoviranomaisten on tehtävä tiiviimmin yhteistyötä erityisesti lisäämällä tiedonvaihtoa sellaisten palveluntarjoajien kanssa, kuten pankit, teleoperaattorit, postipalvelut ja perintäyritykset, joiden palveluja harhaanjohtavien markkinakäytäntöjen harjoittajat käyttävät, jotta voidaan estää epärehellisten yritysten toiminta;
10. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään yhdessä kaikille yrityksille suunnattuja koulutus- ja tiedotusaloitteita, kannustamaan parhaiden käytäntöjen vaihtoa yritysten välillä ja varmistamaan siten, että yritykset ovat tietoisia vaaroista;

Täytäntöönpano ja syytteesen asettaminen

11. korostaa, että jäsenvaltioiden erilaiset suojelutasot ja julkisoikeudellisen täytäntöönpanon mekanismit muodostavat esteen kansalliset rajatylittävälle mainoskampanjoille, mikä aiheuttaa yrityksille huomattavaa oikeudellista ja toiminnallista epävarmuutta;
12. panee huolestuneena merkille, että joidenkin jäsenvaltioiden tutkintaviranomaiset ovat nykyisten säännösten epäselvyyden vuoksi erittäin vastentahtoisia ottamaan käsiteltäväkseen harhaanjohtavia markkinointikäytäntöjä koskevia tapauksia ja etteivät ne

luota siihen, että voidaan esittää riittävät todisteet; korostaa, että viranomaisten on toimittava ennakoivasti torjuessaan rahoitus- ja talousrikoksia;

13. korostaa, että harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen tutkintaa ja syytteeseen asettamista on tehostettava; kehottaa siksi komissiota laatimaan kansallisille täytäntöönpanoelimille ohjeita kansallisten täytäntöönpanoelinten parhaista käytännöistä, jotka koskevat tutkinnan ja syytteeseen asettamisen painopisteitä; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään tutkinta- ja oikeusviranomaisten valmiuksia ja asiantuntemusta;
14. korostaa, että on otettava käyttöön tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rangaistuksia, ja muistuttaa, että seuraamuksilla voi olla ennaltaehkäisevä vaikutus;
15. kehottaa komissiota perustamaan yhteistyöverkoston kansallisten täytäntöönpanoelinten välille, jotta direktiivi voidaan panna tehokkaammin täytäntöön rajatylittävissä tapauksissa;
16. kehottaa komissiota arvioimaan parlamentin suositusta sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin soveltamisalan osittaisesta laajentamisesta niin, että liite I (musta lista) koskisi yritysten välisiä sopimuksia, ja harkitsemaan samalla direktiivin 2006/114/EY mahdollista uudelleentarkastelua, jotta voitaisiin arvioida, tuottaisiko tämä johdonmukaisemman lähestymistavan, koska se laajentaisi sopimattomat kaupalliset menettelyt ja mustan listan koskemaan yritysten välisiä suhteita;
17. suhtautuu myönteisesti komission aikeeseen esittää harhaanjohtaville markkinointikäytännöille entistä selkeämpi määritelmä; kehottaa tähän liittyen komissiota laatimaan lisämääritelmiä ympäristöystävällisyyttä koskeviin väittämiin liittyville käytännöille;
18. kehottaa komissiota tutkimaan kiireellisesti, miten vakavien ja toistuvien harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen käytöstä annettavat tuomiot voisivat vaikuttaa yritysten kelpoisuuteen osallistua EU:n hankintamenettelyihin ja/tai saada EU:n rahoitusta;
19. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden veroviranomaiset tekevät tiiviisti yhteistyötä kansallisten yhteyspisteiden kanssa tarkastamalla aktiivisesti yrityksiä, joiden on ilmoitettu käyttävän harhaanjohtavia markkinointitekniikoita;
20. korostaa, että yhtiöiden rekisteröinnistä vastaavien organisaatioiden, kuten kauppakamarien, on toimittava entistä ennakoivammin, jotta epäilyttävä käyttäytyminen voidaan havaita ja vilpillisiä käytäntöjä ehkäistä;
21. kiinnittää huomiota erityisesti vilpillisiin perintäyrityksiin, jotka eivät epäröi painostaa yrityksiä maksamaan laskuja, vaikka ne tietävät tai niiden olisi pitänyt tietää laskujen olevan vilpillisiä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ehdottamaan keinoja, joilla perintäyrityksiä valvotaan tehokkaammin ennen niiden virallista perustamista ja sen jälkeen, ja harkitsemaan lisäksi mahdollisuutta asettaa perintätoimistoille pakollinen vaatimus harhaanjohtavien käytäntöjen ilmoittamisesta;
22. panee huolestuneena merkille, että riitojenratkaisuprosessit ovat osoittautuneet tehottomiksi, pitkiksi ja kalliiksi ja että ne eivät takaa ajoissa riittävää korvausta aiheutuneesta vahingosta; korostaa, että tilanne on korjattava, jotta uhrit saisivat

oikeudenmukaisen korvauksen; kehottaa jäsenvaltioita laatimaan mahdollisuuksien mukaan kansallisia lakeja, jotka antavat harhaanjohtavien markkinointikäytäntöjen uhreille mahdollisuuden toimia yhdessä epärehellistä yritystä vastaan äskettäin annetun komission suosituksen C(2013)3539 ja komission tiedonannon COM(2013)0401 mukaisesti; tähdentää, että oikeudenkäynteihin liittyvien väärinkäytösten välttämiseksi uhrien edustajien on oltava oikeutettuja yksikköjä komission asiakirjoissa määritetyn linjan mukaisesti;

Kansainvälinen yhteistyö EU:n ulkopuolella

23. korostaa, että harhaanjohtavat markkinointikäytännöt ovat kansainvälinen ongelma, joka ylittää yksittäisten jäsenvaltioiden ja EU:n rajat; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita pyrkimään asiassa kansainväliseen yhteistyöhön sekä kolmansien maiden että toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa;
24. kehottaa komissiota tehostamaan toimintaansa kansainvälisessä joukkomarkkinointia käsittelevässä työryhmässä, jossa on mukana Yhdysvaltojen, Australian, Belgian, Kanadan, Alankomaiden, Nigerian ja Yhdistyneen kuningaskunnan lainvalvonta-, sääntely- ja kuluttajavirastoja ja myös Europol;
 - o
 - o o
25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.